

**VAI TRÒ CỦA MẶT TRẬN TỔ QUỐC VIỆT NAM
PHƯỜNG BẮC SƠN, QUẬN KIẾN AN, THÀNH PHỐ HẢI PHÒNG
TRONG THAM GIA XÂY DỰNG CHÍNH QUYỀN CẤP CƠ SỞ
TỪ NĂM 2013 ĐẾN NĂM 2018**

Phạm Thị Lan Anh
Khoa Lý luận Chính trị
Email: anhptl@dhhp.edu.vn

Ngày nhận bài: 15/10/2021

Ngày PB đánh giá: 05/11/2021

Ngày duyệt đăng: 12/11/2021

TÓM TẮT: Trong hệ thống chính trị Việt Nam, Mặt trận Tổ Quốc có vị trí quan trọng trong việc tham gia xây dựng và củng cố chính quyền nhân dân. Những năm qua, Mặt trận Tổ Quốc Việt Nam phường Bắc Sơn, quận Kiến An, thành phố Hải Phòng đã phát huy tốt vai trò của mình trong tham gia xây dựng Đảng, xây dựng bộ máy Nhà nước; trong giám sát và phản biện xã hội đồng thời vận động quần chúng nhân dân tích cực tham gia các phong trào quần chúng, thực hiện các chương trình kinh tế - xã hội, phát huy hiệu quả quản lý Nhà nước. Bên cạnh những kết quả đã đạt được, việc tham gia xây dựng chính quyền cấp cơ sở của Mặt trận Tổ Quốc phường còn một số hạn chế cần được khắc phục. Nhận thức được điều đó, bài viết đưa ra một số giải pháp để phát huy vai trò của Mặt trận Tổ Quốc trong việc xây dựng chính quyền cấp cơ sở.

Từ khóa: Mặt trận Tổ Quốc Việt Nam, vai trò của Mặt trận Tổ Quốc Việt Nam, xây dựng chính quyền cấp cơ sở, giải pháp phát huy vai trò của Mặt trận Tổ Quốc...

**THE ROLE OF THE VIETNAM FATHERLAND FRONT IN BAC SON WARD,
KIEN AN DISTRICT, HAI PHONG CITY IN BUILDING
THE LOCAL AUTHORITIES FROM 2013 TO 2018**

ABSTRACT: In Vietnamese political system, Vietnam Fatherland Front plays an important role in constructing and enforcing the people government. The organization has successfully contributed many grassroots government building activities in constructing the Party as well as the government mechanism; in supervision and criticism to society and mobilize people to take part in movements of economic-social programs, and promote government management effectiveness. Beside some prominent results, there remain some limitations that need to be overcome. On the basis of performance analysis, the article offers a number of solutions to improve the role of the Viet Nam Fatherland front in Bac Son ward, Kien An district, Hai Phong city in constructing the local authorities.

Keywords: The Vietnam Fatherland Front, the role of the Vietnam Fatherland Front, building the local authorities; the solution to improve the role of the Vietnam Fatherland Front...

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Mặt trận Tổ quốc Việt Nam là tổ chức liên minh chính trị, liên hiệp tự nguyện của tổ chức chính trị, các tổ chức chính trị - xã hội, tổ chức xã hội và các cá nhân tiêu biểu trong các giai cấp, tầng lớp xã hội, dân tộc, tôn giáo, người Việt Nam định cư ở nước ngoài. Mặt trận Tổ Quốc giữ vai trò quan trọng trong hệ thống chính trị Việt Nam. Những năm qua, tại phường Bắc Sơn, quận Kiến An, thành phố Hải Phòng, Mặt trận Tổ Quốc đã phát huy tốt vai trò trong việc xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền, phát huy quyền làm chủ của nhân dân... Trên cơ sở tìm hiểu hoạt động của Mặt trận và kết quả đạt được từ năm 2013 đến năm 2018, tác giả đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao vai trò của Mặt trận Tổ Quốc phường Bắc Sơn trong tham gia xây dựng chính quyền cấp cơ sở hiện nay.

2. TỔNG QUAN VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU

Vai trò của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đã trở thành đối tượng nghiên cứu của nhiều nhà khoa học. Tiêu biểu cho những công trình đó, có thể kể đến : tác giả Nguyễn Thị Hiền Oanh với tác phẩm *Vai trò của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đối với việc thực hiện quyền làm chủ của nhân dân ở nước ta hiện nay* được NXB Lý luận Chính trị, Hà Nội xuất bản năm 20006; tác phẩm *Thực hiện chức năng giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam hiện nay* do Trần Thọ Ánh viết và được NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội xuất bản năm 2012. Ngoài ra, trên Tạp chí Cộng Sản số ra tháng 9 năm 2009 có bài viết *Mặt trận Tổ Quốc Việt Nam góp phần tăng cường và phát huy sức mạnh đại đoàn*

kết toàn dân tộc của tác giả Huỳnh Đàm. Tác giả Vũ Thị Loan với bài viết *Mặt trận Tổ quốc Việt Nam có phải là một tổ chức chính trị có tính xã hội* được in trên Tạp chí Lý luận chính trị số 6 năm 2013 và một số bài viết khác....

Kế thừa kết quả nghiên cứu có liên quan, bài viết hệ thống hóa những vấn đề cơ bản về vai trò của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam trong công tác tham gia xây dựng chính quyền. Đồng thời, bài viết làm rõ thực trạng phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam trên địa bàn phường Bắc Sơn, quận Kiến An, thành phố Hải Phòng từ năm 2013 đến năm 2018 để làm cơ sở thực tiễn đề xuất giải pháp đổi mới, phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam trong công tác tham gia xây dựng chính quyền giai đoạn hiện nay.

Vấn đề được nghiên cứu dựa trên cơ sở các quan điểm của chủ nghĩa Mác – Lê Nin và đường lối của Đảng Cộng sản Việt Nam về xây dựng nhà nước pháp quyền của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân và về chính sách đại đoàn kết toàn dân tộc.

3. GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ

3.1. Một số vấn đề lý luận về vai trò của Mặt trận Tổ Quốc Việt Nam trong tham gia xây dựng chính quyền cấp cơ sở

3.1.1. Vị trí của Mặt trận Tổ Quốc Việt Nam trong hệ thống chính trị

Ngày 18/11/1930, Ban Thường vụ Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam đã ra Chỉ thị thành lập Hội Phản đế đồng minh – hình thức tổ chức đầu tiên của Mặt trận Dân tộc thống nhất để tập hợp mọi lực lượng yêu nước làm cách mạng giải phóng dân tộc. Trong quá trình lãnh đạo nhân dân

tiến hành cách mạng, Đảng ta và Chủ tịch Hồ Chí Minh đã thường xuyên quan tâm chăm lo xây dựng Mặt trận Dân tộc thống nhất, củng cố và mở rộng khối đại đoàn kết toàn dân tộc, phát huy vai trò của Mặt trận trong sự nghiệp cách mạng.

Theo điều 1, Luật Mặt trận Tổ quốc Việt Nam năm 2015 quy định: “Mặt trận Tổ quốc Việt Nam là tổ chức liên minh chính trị, liên hiệp tự nguyện của tổ chức chính trị, các tổ chức chính trị - xã hội, tổ chức xã hội và các cá nhân tiêu biểu trong các giai cấp, tầng lớp xã hội, dân tộc, tôn giáo, người Việt Nam định cư ở nước ngoài”[4;tr.7]. Như vậy, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam không có hội viên, chỉ có các thành viên tổ chức và các thành viên cá nhân. Mặt trận Tổ quốc được tổ chức theo nguyên tắc liên hiệp tự nguyện của các thành viên. Các thành viên tham gia Mặt trận đều có địa vị bình đẳng và độc lập với nhau. Mặt trận Tổ quốc Việt Nam được tổ chức theo cấp hành chính: Trung ương; tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương (gọi chung là cấp tỉnh), huyện, quận, thị xã thành phố trực thuộc tỉnh (gọi chung là cấp huyện); xã, phường, thị trấn (gọi chung là cấp xã). Ở mỗi cấp hành chính có Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam. Dưới cấp xã có Ban Công tác Mặt trận ở khu dân cư.

Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội (bổ sung, phát triển năm 2011) được Đại hội XI của Đảng thông qua cũng ghi rõ: “Mặt trận Tổ quốc Việt Nam là tổ chức liên minh chính trị, liên hiệp tự nguyện của tổ chức chính trị, tổ chức chính trị - xã hội, tổ chức xã hội và các cá nhân tiêu biểu trong các giai cấp, tầng lớp xã hội, các dân tộc, tôn

giáo và người Việt Nam định cư ở nước ngoài. Mặt trận Tổ quốc Việt Nam là một bộ phận của hệ thống chính trị là cơ sở chính trị của chính quyền nhân dân. Đảng Cộng sản Việt Nam vừa là thành viên vừa là người lãnh đạo Mặt trận...” [3, tr.86–87]

3.1.2. Vai trò của Mặt trận Tổ Quốc trong tham gia xây dựng chính quyền

3.1.2.1. Tham gia tổ chức bầu cử đại biểu Quốc hội, đại biểu hội đồng nhân dân các cấp

Điều 3, Luật Mặt trận Tổ quốc Việt Nam quy định về nguyên tắc tổ chức và hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam là tự nguyện, hiệp thương dân chủ, phối hợp và thống nhất hành động. Nguyên tắc hiệp thương dân chủ là nguyên tắc chủ đạo trong tổ chức và hoạt động của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và được cụ thể hoá trong quá trình thực hiện nhiệm vụ lựa chọn, giới thiệu người ứng cử vào các cơ quan quyền lực Nhà nước.

Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đã tổ chức các hội nghị hiệp thương lựa chọn, giới thiệu người ứng cử đảm bảo dân chủ và đúng luật. Trong quá trình hiệp thương, nhiều trường hợp dù đã được các cơ quan, tổ chức, đơn vị ở cả trung ương và địa phương giới thiệu ra ứng cử; nhưng nếu phát hiện vi phạm pháp luật hay không được nhân dân tín nhiệm, không đủ tiêu chuẩn về năng lực và phẩm chất đạo đức đều bị Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đưa ra khỏi danh sách hiệp thương. Qua các bước hiệp thương, về cơ bản những người ứng cử do Mặt trận Tổ quốc Việt Nam lựa chọn đều có đủ tiêu chuẩn, đảm bảo được cơ cấu thành phần đại diện cho khối đại đoàn kết toàn dân tộc.

3.1.2.2. Phát huy sức mạnh của hệ thống các cơ quan quản lý hành chính

Mặt trận Tổ Quốc tham gia công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật. Theo sự hướng dẫn của Ủy ban Mặt trận cấp trên, chủ trương của cấp ủy đảng địa phương hoặc theo đề nghị của Thường trực Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân, Ban Thường trực Ủy ban Mặt trận Tổ Quốc ở địa phương phối hợp với Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân hoặc chủ trì phối hợp với các tổ chức thành viên trong việc tuyên truyền phổ biến chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước và của chính quyền địa phương.

Mặt trận Tổ Quốc tham gia xây dựng dân chủ ở cơ sở. Chỉ thị số 30-CT/TW của Bộ Chính trị ngày 18-2-1998 về xây dựng và thực hiện quy chế dân chủ cơ sở đã giao trách nhiệm cho Mặt trận Tổ Quốc ba nhiệm vụ: tuyên truyền trong nhân dân về Chỉ thị và Quy chế dân chủ ở cơ sở, làm cho mọi người hiểu và sử dụng đúng các quyền đã được quy định trong Quy chế dân chủ ở cơ sở, đồng thời chấp hành đầy đủ trách nhiệm và nghĩa vụ của công dân; phối hợp với chính quyền trong việc thực hiện và giám sát việc thực hiện Quy chế dân chủ ở cơ sở.

Mặt trận Tổ Quốc tham gia tổ tụng hình sự, tổ tụng dân sự, lao động, hành chính. Có thể nói, các quy định về việc Mặt trận Tổ quốc Việt Nam được tham gia tổ tụng đã thể hiện rất cao tính chất dân chủ trong các hoạt động tổ tụng, một lĩnh vực thông thường đòi hỏi tính mệnh lệnh, tính cưỡng chế là chủ yếu.

Từ nhiều năm nay, Đảng và Nhà nước ta có chủ trương đặc xá, thực hiện chính

sách khoan hồng của Đảng và Nhà nước và truyền thống nhân đạo của dân tộc ta đối với người phạm tội bị kết án phạt tù, khuyến khích họ phấn đấu, rèn luyện trở thành người có ích cho xã hội. Nhà nước đã ban hành Luật đặc xá. Thực hiện sự chỉ đạo của Ban Bí thư Trung ương Đảng và quyết định của Chủ tịch nước đối với mỗi đợt đặc xá, Ủy ban Mặt trận Tổ quốc các cấp có trách nhiệm tham gia công tác đặc xá

3.1.2.3. Tham gia công tác tiếp dân, xử lý đơn thư khiếu nại tố cáo và giám sát giải quyết khiếu nại tố cáo.

Khiếu nại tố cáo đang là vấn đề bức xúc trong xã hội diễn ra ở mọi nơi, mọi cấp mà trước hết là ở cơ sở. Việc tiếp dân trước đây chưa đặt ra trong hệ thống Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp, nhưng từ sau khi Nhà nước ban hành Luật khiếu nại, tố cáo, trong đó có quy định Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam có trách nhiệm tiếp dân thì đến nay về cơ bản trụ sở của Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp đã tổ chức tiếp dân. Việc tiếp dân sôi động nhất thường diễn ra trong các cuộc bầu cử đại biểu Quốc hội, đại biểu Hội đồng nhân dân.

Việc phối hợp với cơ quan Nhà nước, các tổ chức thành viên của Mặt trận trong việc giải quyết khiếu nại, tố cáo là một nhiệm vụ có ý nghĩa quan trọng của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam; thể hiện rõ nét chức năng tham gia xây dựng và củng cố chính quyền của Mặt trận.

3.1.2.4. Giám sát hoạt động cơ quan Nhà nước, đại biểu dân cử, cán bộ, công chức Nhà nước; thực hiện hoạt động phản biện xã hội.

Trong hệ thống chính trị, theo quy định hiện hành thì Đảng, Nhà nước và Mặt trận đều có vai trò giám sát theo vị trí chức năng của tổ chức mình. Nhân dân với quyền dân chủ trực tiếp thực hiện vai trò giám sát có tổ chức thông qua Mặt trận Tổ quốc Việt Nam. Là giám sát mang tính nhân dân, giám sát của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội và nhân dân được hiểu là việc xem xét, phát hiện, kiến nghị với cơ quan tổ chức Đảng, Nhà nước có thẩm quyền xem xét, xử lý. Mục đích giám sát của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội và nhân dân nhằm góp phần thực hiện nghiêm túc và có hiệu quả các chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước, các chương trình kinh tế, xã hội, văn hóa, an ninh, quốc phòng và đối ngoại; kiến nghị khắc phục những sai sót, yếu kém và sửa đổi, bổ sung những quy định không còn phù hợp; phát hiện những nhân tố mới, những mặt tích cực; phát huy dân chủ, động viên nhân dân tích cực tham gia xây dựng Đảng, Nhà nước.

3.2. Mặt trận Tổ Quốc phường Bắc Sơn, quận Kiến An trong tham gia xây dựng chính quyền cấp cơ sở

3.2.1. Đặc điểm kinh tế - xã hội và tình hình khối đoàn kết toàn dân của phường Bắc Sơn, quận Kiến An, thành phố Hải Phòng

Pường Bắc Sơn có tổng diện tích tự nhiên 227,61 ha, với 2706 hộ gia đình, 11.180 nhân khẩu, 16 tổ dân phố. Trên địa bàn có 02 chùa (Chùa Hồng Phúc và Chùa Kim Cương), 02 đền (đền Kiến Vũ, Đền Tứ Phủ), 01 đình (đình Cự Viên), 02 nhà thờ (nhà thờ Cự Viên, nhà thờ đạo Tin

Lành), 03 trường (Tiểu học Quang Trung, THCS Bắc Sơn, Mầm non Bắc Sơn), có 05 cơ sở mầm non tư thục, 01 trạm y tế, và nhiều cơ quan, doanh nghiệp, đơn vị quân đội đóng trên địa bàn phường. [5;tr.3]

Kinh tế của phường có tỉ lệ tăng trưởng khá, cơ cấu kinh tế chuyển dịch đúng hướng, thương mại, dịch vụ phát triển, văn hóa - xã hội có nhiều tiến bộ, công tác quản lý đô thị, vệ sinh môi trường được quan tâm, quốc phòng - an ninh được giữ vững, công tác xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền, hoạt động Mặt trận Tổ Quốc và các đoàn thể được tăng cường, pháp lệnh thực hiện quy chế dân chủ ở cơ sở đã đi vào cuộc sống. Đời sống nhân dân từng bước được cải thiện, cơ sở hạ tầng khang trang.

Hội Liên hiệp Phụ nữ phường 1.125 người. Hầu hết chị em đã tích cực tham gia vào các phong trào phụ nữ, tích cực học tập, lao động sáng tạo, xây dựng gia đình hạnh phúc, giúp đỡ nhau phát triển sản xuất, xóa đói giảm nghèo, gương mẫu chấp hành mọi chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng, Hiến pháp, Pháp luật của Nhà nước và mọi quy định của địa phương, quy ước của tổ dân phố văn hóa. Từ trong phong trào thi đua của Hội, hơn 5 năm qua đã xuất hiện nhiều gương điển hình tiên tiến, có chị em trở thành người lãnh đạo, người quản lý kinh tế, sản xuất kinh doanh, nội trợ gia đình giỏi, góp phần vào hoàn thành các nhiệm vụ chính trị của địa phương. [5;tr.4]

Đoàn thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh có 3.126 đoàn viên, thanh niên, là nguồn lao động chính của xã hội, đa số thanh niên tích cực học tập, luôn có tinh thần phấn đấu, lập thân, lập nghiệp,

tuyệt đại đa số tin tưởng vào sự lãnh đạo và công cuộc đổi mới của Đảng, luôn thể hiện vai trò xung kích, tình nguyện, tham gia các chương trình phát triển kinh tế - văn hóa - xã hội - quốc phòng - an ninh, các phong trào thi đua, các cuộc vận động. Nổi bật là phong trào “Thanh niên lập nghiệp - tuổi trẻ giữ nước” đã xuất hiện nhiều đoàn viên, thanh niên làm kinh tế giỏi, khắc phục khó khăn vươn lên làm giàu, góp phần xóa đói giảm nghèo và làm tròn nghĩa vụ bảo vệ Tổ quốc. [5;tr.4]

Hội Cựu chiến binh phường có 538 đồng chí, lực lượng Cựu chiến binh phường là lực lượng nòng cốt và tích cực tham gia xây dựng bảo vệ Đảng, chính quyền, bảo vệ chế độ XHCN, bảo vệ nhân dân. Hội đã thường xuyên làm tốt công tác giáo dục truyền thống cách mạng cho thế hệ trẻ, phát triển kinh tế, xóa đói giảm nghèo, hoạt động tình nghĩa và phòng chống các tệ nạn xã hội, góp phần giữ vững an ninh chính trị ở địa phương, là chỗ dựa tin cậy của Đảng, chính quyền và nhân dân. [5;tr.4]

Hội người cao tuổi có 830 hội viên. Người cao tuổi có vị trí quan trọng trong cộng đồng dân cư, các cụ tích cực tham gia hưởng ứng, thực hiện các phong trào, cuộc vận động nhân dân xây dựng khối đoàn kết.

Về cơ cấu tổ chức của Mặt trận Tổ Quốc Việt Nam phường Bắc Sơn, sau Đại hội nhiệm kỳ 2013 – 2018, tổ chức đã hiệp thương dân chủ cử ra 41 ủy viên và đã kiện toàn, thay thế 08 ủy viên do chuyển và nghỉ công tác. Hiện tại số lượng Ủy viên Ủy ban MTTQ Việt Nam phường khóa VII là 41 cán bộ, bao gồm: thường trực (03), đại diện Đảng ủy phường (01), đoàn thể

chính trị (04), các tổ chức xã hội (06), các ban, ngành công tác chuyên môn (05); tôn giáo (05); doanh nghiệp (01); trưởng ban công tác mặt trận tại tổ dân phố (16). Ban Thường trực có 05 cán bộ (01 Chủ tịch, 02 Phó Chủ tịch và 02 Ủy viên) do hội nghị lần thứ nhất Ủy ban MTTQ Việt Nam phường khóa VII cử ra. Ban Thường trực đã chủ động phối hợp chặt chẽ với cấp ủy chi bộ tổ dân phố hướng dẫn, chỉ đạo kiện toàn 06 ban công tác mặt trận, ban thanh tra nhân dân. [5;tr.20]

Có thể nói, sự lớn mạnh của các tổ chức chính trị - xã hội là cơ sở xây dựng khối đoàn kết toàn dân, là điều kiện để Mặt trận Tổ Quốc thực hiện và phát huy vai trò của mình.

3.2.2. Mặt trận Tổ Quốc Việt Nam phường Bắc Sơn trong tham gia xây dựng chính quyền cấp cơ sở

3.2.2.1. Tham gia xây dựng bộ máy Nhà nước

Mặt trận Tổ Quốc phường Bắc Sơn tích cực tham gia công tác tham gia xây dựng Đảng được thể hiện thông qua một số hoạt động cụ thể: Thực hiện nghị quyết số 04-NQ/TU' ngày 16/01/2012 của BCH TU' Đảng khóa XI về “Một số vấn đề cấp bách trong xây dựng Đảng hiện nay”, hướng dẫn số 07 – HD/ĐU ngày 12/6/2012 của Đảng ủy phường về kiểm điểm tự phê bình và phê bình theo tinh thần Nghị quyết TW 4 (khóa XI), Mặt trận Tổ Quốc và các tổ chức thành viên đã tham gia nhiều ý kiến đóng góp cho Ban thường vụ Đảng ủy và từng đồng chí ủy viên Ban chấp hành Đảng Ủy cùng các đồng chí bí thư chi bộ tổ dân phố. Đồng thời, Mặt trận đã xây dựng kế hoạch tổ chức thực hiện các bước tiến hành

kiểm điểm các cá nhân và tập thể Thường trực Mặt trận Tổ Quốc phường. Các ý kiến của tập thể và cá nhân tham gia đóng góp thực sự thẳng thắn, tinh thần xây dựng cao, chỉ rõ những mặt đã làm được và những việc còn tồn tại cần khắc phục trong thời gian tới, qua thời gian triển khai và thực hiện đã có nhiều chuyển biến tích cực.

Tham gia xây dựng, củng cố chính quyền là nhiệm vụ trọng tâm hàng đầu của Mặt trận Tổ Quốc và các tổ chức thành viên. Trong những năm qua, Mặt trận Tổ Quốc phường đã chủ động, tích cực phối hợp với UBND, các tổ chức chính trị - xã hội, tổ chức tốt cuộc bầu cử đại biểu Quốc hội và đại biểu HĐND các cấp, tỷ lệ cử tri đi bầu đạt 99,7%, đảm bảo thực sự dân chủ, đúng luật, an toàn tuyệt đối, được quận đánh giá cao. [5;tr. 8]

Đồng thời, Mặt trận Tổ Quốc phối hợp tiếp xúc cử tri với đại biểu HĐND thành phố đã có nhiều ý kiến tham gia đóng góp cho nội dung các kỳ họp, các ý kiến cử tri thực sự thẳng thắn, có ý thức xây dựng, được đại biểu HĐND thành phố, quận tiếp thu giải trình và đánh giá cao.

Mặt trận Tổ Quốc phối hợp UBND hướng dẫn tổ chức, chỉ đạo 16/16 Ban công tác Mặt trận thực hiện các bước hiệp thương, giới thiệu, tổ chức cuộc bầu cử tổ trưởng tổ dân phố: đã bầu 16 tổ trưởng tổ dân phố và hiệp thương cử 16 tổ phó tổ dân phố đảm bảo đúng số lượng, chất lượng; quá trình diễn ra bầu cử thực sự dân chủ, đúng luật, tạo sự tin tưởng của nhân dân.

3.2.2.2. Trong công tác giám sát, phản biện xã hội

Mặt trận Tổ Quốc đã chỉ đạo tổ chức bầu Ban thanh tra nhân dân nhiệm kỳ đúng

luật thanh tra, đã bầu 09 thanh tra viên, đủ số lượng và chất lượng. Hoạt động của Thanh tra nhân dân ngày càng có hiệu quả trong việc giám sát thực hiện quy chế dân chủ ở cơ sở, giám sát cơ quan nhà nước và giám sát đối với UBND phường các đại biểu dân cử, cán bộ công chức phường, cán bộ đảng viên ở tổ dân phố và giám sát cộng đồng, các công trình công cộng. Ban công tác Mặt trận và Ban thanh tra nhân dân đã làm tốt công tác giải quyết hòa giải ở cộng đồng tổ dân phố. Đồng thời phối hợp với UBND, các ban, ngành đoàn thể giải quyết dứt điểm 31 đơn thư khiếu nại của nhân dân, không để đơn thư kéo dài, không có trường hợp khiếu kiện đông người vượt cấp; giữ vững an ninh trật tự của địa phương. Thực hiện sự chỉ đạo của Đảng ủy, kế hoạch của Thường trực Ủy ban Mặt trận Tổ Quốc quận, Mặt trận tổ quốc phối hợp với UBND phường và các tổ chức đoàn thể đã tích cực tuyên truyền, vận động, tổ chức lấy ý kiến nhân dân tham gia góp ý sửa đổi Hiến Pháp năm 1992 và luật đất đai sửa đổi năm 2003, đã có hàng trăm ý kiến nhân dân tham gia với tinh thần trách nhiệm cao.[5;tr.9]

Phát huy vai trò làm chủ của nhân dân trong việc thực hiện quy chế dân chủ ở cơ sở, Ban Thanh tra nhân dân, Ban giám sát đầu tư cộng đồng đã tích cực thực hiện nhiệm vụ trong việc tuyên truyền, hướng dẫn tổ dân phố, nhân dân trong các hoạt động giám sát. Tập trung cho việc giám sát các công trình trên địa bàn tổ dân phố.

Công tác phòng chống tham nhũng, lãng phí cũng được đặc biệt quan tâm. Thường kỳ, đều có chương trình giám sát các hoạt động thu chi của UBND phường.

Thực hiện Quyết định 217-QĐ/TW, Quyết định 218-QĐ/TW, hàng năm Mặt trận Tổ Quốc phường đã chủ động xây dựng chương trình giám sát và phản biện xã hội, tham gia xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền; trao đổi thống nhất các nội dung giám sát với UBND phường và báo cáo Đảng ủy phường.

Mặt trận Tổ Quốc phối hợp với Hội đồng nhân dân phường đã tổ chức 10 cuộc giám sát, tập trung vào các lĩnh vực như: công tác chăm lo tết cho các hộ gia đình khó khăn, giám sát công tác tuyển chọn và gọi công dân nhập ngũ; việc đăng ký nghĩa vụ độ tuổi 17; giám sát công tác thu - chi các loại quỹ vận động trong năm; giám sát các dự án trên địa bàn phường...

3.2.2.3. Vận động các tầng lớp nhân dân tham gia các phong trào quần chúng, cùng Nhà nước thực hiện các chương trình kinh tế - xã hội, phát huy hiệu quả quản lý nhà nước

Trong thời gian qua, Mặt trận Tổ Quốc và các tổ chức thành viên luôn luôn bám sát nhiệm vụ chính trị địa phương, phối hợp chặt chẽ với chính quyền cơ sở, tổ chức tốt các phong trào thi đua yêu nước mà nổi bật là làm tốt việc triển khai thực hiện cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở tổ dân phố”; cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh”, phong trào “Nông dân sản xuất kinh doanh giỏi”, “Phụ nữ tích cực học tập, lao động sáng tạo, xây dựng gia đình hạnh phúc”, “Cựu chiến binh gương mẫu”. Các phong trào tạo thành sức mạnh tổng hợp góp phần hoàn thành khá toàn diện và vượt mức các nhiệm vụ chỉ tiêu phát triển

kinh tế - xã hội, quốc phòng - an ninh của địa phương.

Trong cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở tổ dân phố”, phường Bắc Sơn đã đoàn kết phấn đấu qua từng năm: Năm 2014 đạt 8/16 tổ dân phố văn hóa cấp quận. Năm 2015 có 11/16 tổ dân phố văn hóa cấp quận. Năm 2016 có 10/16 tổ. Năm 2017 có 9/16 tổ và năm 2018 có 10/16 tổ dân phố đạt văn hóa cấp quận. Hàng năm, gia đình đạt danh hiệu gia đình văn hóa từ trên 92% trở lên.[5;tr. 12]

Nhân dịp kỷ niệm ngày truyền thống Mặt trận tổ quốc Việt Nam (18/11) hàng năm, UBMTTQ phường đã tập trung chỉ đạo các Ban công tác mặt trận 16 tổ dân phố, tổ chức tốt ngày hội “Đại đoàn kết toàn dân tộc”, sơ kết 01 năm thực hiện cuộc vận động; biểu dương các tập thể, cá nhân đạt thành tích xuất sắc trong thực hiện cuộc vận động. Thực hiện phong trào “Toàn dân đoàn kết giúp nhau phát triển kinh tế hộ gia đình, giúp nhau xóa đói giảm nghèo”, Mặt trận Tổ Quốc và các tổ chức thành viên đã tập trung huy động nguồn vốn vay của Ngân hàng chính sách xã hội, thông qua việc tuyên truyền vận động hội viên, đoàn viên nhận rõ ý nghĩa, tầm quan trọng của việc vay vốn ngân hàng đầu tư cho phát triển sản xuất kinh doanh, thương mại dịch vụ với số dư nợ bình quân trên 3 tỷ đồng; Trong đó có Hội Phụ nữ, Hội Nông dân, Hội Cựu chiến binh đều làm tốt việc lập dự án giải ngân, sử dụng vốn vay đúng mục đích, đạt hiệu quả, đã góp phần thúc đẩy kinh tế hộ gia đình, giải quyết việc làm tại chỗ cho hàng trăm hội viên, góp phần đảm bảo an sinh xã hội của phường, giảm tỉ lệ hộ nghèo còn 1,2% theo tiêu chí mới.

Ủy ban Mặt trận Tổ Quốc phường và các tổ chức thành viên đã phối hợp chặt chẽ với HĐND - UBND, cấp ủy chi bộ lãnh đạo tổ dân phố, các Ban công tác Mặt trận, tích cực tuyên truyền vận động nhân dân, đóng góp xây dựng cơ sở hạ tầng như đường, hệ thống tiêu thoát nước, điện chiếu sáng, với phương châm “nhà nước với nhân dân cùng làm”.

Trong việc thực hiện phong trào thi đua “Dân vận khéo”, Mặt trận Tổ Quốc cùng các đoàn thể thành viên phối hợp UBND và tổ dân phố số 10, 11, 12 vận động nhân dân hiến đất và đóng góp kinh phí để cải tạo nâng cấp đường đã có 16 hộ hiến đất với diện tích là hàng nghìn m² đất, tổng giá trị trên 100 triệu đồng để mở rộng mặt đường, vỉa hè, tuyến đường Cự Viên đã được quận Kiến An biểu dương khen thưởng.

Hưởng ứng vận động quỹ “Vì người nghèo” vào ngày 17/10 hàng năm do Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ Quốc Việt Nam và thành phố phát động, Ủy ban Mặt trận Tổ Quốc phường cùng các tổ chức thành viên và nhân dân đã hưởng ứng phong trào vận động quyên góp tiền xây dựng quỹ vì người nghèo. Trong 5 năm qua, toàn phường đã vận động được số tiền là 246 triệu đồng. Với phương châm nhà nước và nhân dân cùng làm. Trong đó việc xoá nhà tạm, nhà dột nát, phường tập trung chỉ đạo làm được 07 ngôi nhà hoàn thiện và nâng cấp sửa chữa 9 ngôi nhà cho các hộ nghèo với số tiền trên 300 triệu đồng, Mặt trận trợ cấp đột xuất cho các hộ nghèo, khó khăn đi khám bệnh, mỗi hộ từ 500 đến 2 triệu đồng. Tết Nguyên đán hàng năm, 100% hộ nghèo đều có quà tết từ 200.000 - 500.000đ. [5; tr.14]

Phong trào “Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc” được triển khai thực hiện có hiệu quả, thông qua Nghị quyết 09/CP và Đề án 138 trong chương trình mục tiêu quốc gia phòng chống tội phạm do UBMTTQ phường chủ trì phối hợp với Công an xây dựng hòm thư tố giác tội phạm, cung cấp hàng trăm nguồn tin cho Công an. Hội Cựu chiến binh đã phối hợp chặt chẽ với lực lượng Công an ra mắt các mô hình an ninh tự quản, tuyến đường, tuyến ngõ tự quản như: đường Hoàng Thiết Tâm, đường Trần Kiên và một số ngõ phố trên địa bàn.

Bên cạnh những kết quả đã đạt được, một số hạn chế vẫn còn tồn tại trong việc tham gia xây dựng chính quyền của Mặt trận Tổ Quốc như: quy định về trách nhiệm các cấp ủy đảng, cơ quan nhà nước, cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức trong tiếp nhận và giải trình việc tiếp nhận ý kiến đóng góp, tham gia của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam phường còn thiếu và chưa cụ thể. Đội ngũ cán bộ của Mặt trận còn nhiều hạn chế về trình độ và năng lực công tác. Ngoài ra, một số cấp ủy, chính quyền, cơ quan nhà nước chưa nhận thức đầy đủ, đúng đắn về vai trò, trách nhiệm tham gia xây dựng chính quyền của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam. Những cản trở, khó khăn kể trên đã làm giảm sút chất lượng, hiệu quả tham gia xây dựng xây dựng chính quyền cấp cơ sở của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam phường Bắc Sơn thời gian qua.

3.3. Một số giải pháp nhằm phát huy vai trò của Mặt trận Tổ Quốc trong tham gia xây dựng chính quyền cấp cơ sở hiện nay

3.3.1. Nâng cao nhận thức cho đội ngũ cán bộ, đảng viên về tầm quan trọng, trách nhiệm của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tham gia xây dựng chính quyền cấp cơ sở

Trước hết, các tổ chức đảng, cơ quan nhà nước, mọi cán bộ, đảng viên và nhân dân cần nhận thức rõ về vị trí, vai trò của hoạt động tham gia xây dựng chính quyền của Mặt trận Tổ quốc phường. Đặc biệt giáo dục, làm cho cán bộ, đảng viên hiểu rõ rằng, tổ chức đảng, chính quyền có trong sạch, được nhân dân tin yêu, ủng hộ thì mới hoạt động có hiệu lực, hiệu quả. Và cũng chỉ có dựa vào sức mạnh của nhân dân thì mới có thể xây dựng Đảng, chính quyền trong sạch vững mạnh.

Cần tuyên truyền giáo dục sâu rộng trong cán bộ, đảng viên và nhân dân về nội dung của Pháp lệnh thực hiện dân chủ ở xã, phường, thị trấn; giúp cho mọi người hiểu rõ thực chất của pháp lệnh là tạo nên nguồn động lực to lớn để xây dựng chính quyền cơ sở trong sạch vững mạnh hoạt động có hiệu lực, hiệu quả. Việc đổi mới công tác giáo dục, nâng cao nhận thức của cán bộ, đảng viên và nhân dân về hoạt động tham gia xây dựng Đảng của Mặt trận Tổ quốc phường cần được tiến hành thường xuyên với nhiều hình thức, biện pháp cụ thể.. Lồng ghép nội dung giáo dục về hoạt động tham gia xây dựng Đảng của Mặt trận Tổ quốc phường trong các đợt sinh hoạt học tập chính trị, các cuộc vận động, các phong trào thi đua của địa phương, các hình thức sinh hoạt tổ dân phố, qua hệ thống truyền thanh nội bộ để vừa bảo đảm cho cán bộ, đảng viên và nhân dân nắm vững chủ trương, chính sách của Đảng, các nghị quyết, chỉ thị của cấp

trên, vừa nhận thức sâu sắc ý nghĩa hoạt động tham gia xây dựng Đảng của Mặt trận Tổ quốc phường.

3.3.2. Tăng cường trách nhiệm của tổ chức đảng, cơ quan nhà nước, cán bộ, đảng viên trong việc tiếp thu, giải trình tham gia xây dựng Đảng và Nhà nước

Các cấp ủy, tổ chức đảng là hạt nhân lãnh đạo, có vai trò quyết định đối với phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc phường trong hoạt động tham gia xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền. Để thực hiện chức năng lãnh đạo của mình, tổ chức đảng cơ sở có trách nhiệm đề ra các chủ trương, biện pháp lãnh đạo xây dựng tổ chức và hoạt động tham gia xây dựng Đảng của Mặt trận Tổ quốc theo đúng quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, phù hợp với tình hình, nhiệm vụ, đặc điểm của phường. Vì vậy phải đề cao trách nhiệm của các tổ chức trong hệ thống chính trị quận trong việc lãnh đạo, chỉ đạo, hướng dẫn hoạt động tham gia xây dựng Đảng của Mặt trận Tổ quốc phường. Đối với chính quyền phường là quản lý, chỉ đạo chính quyền phường hoạt động đúng chức năng, nhiệm vụ, phối hợp có hiệu quả với Mặt trận Tổ quốc trong tham gia xây dựng Đảng. Với Mặt trận Tổ quốc phường là việc chỉ đạo, hướng dẫn Mặt trận Tổ quốc phường đổi mới nội dung và phương thức hoạt động tham gia xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền.

3.3.3. Đẩy mạnh hoạt động giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam

Mặt trận Tổ Quốc phường cần quán triệt và vận dụng sáng tạo các phương pháp góp ý, giám sát và phản biện xã hội đã được Bộ

Chính trị quy định. Theo đó, Mặt trận Tổ quốc phường cần thực hiện tốt việc góp ý định kỳ cho tổ chức đảng và cán bộ, đảng viên, mỗi năm một lần, Mặt trận Tổ quốc phường góp ý bằng văn bản trước khi kiểm điểm cấp ủy, tổ chức đảng và trước khi kết thúc nhiệm kỳ của cấp ủy cùng cấp. Tổ chức đối thoại trực tiếp giữa người đứng đầu cấp ủy ở địa phương với nhân dân mỗi năm một lần. Tổ chức lấy ý kiến nhận xét của nhân dân nơi cư trú đối với cán bộ, đảng viên mỗi năm một lần trước khi kiểm điểm cấp ủy, tổ chức đảng, đảng viên.

Đối với góp ý thường xuyên, Mặt trận Tổ quốc phường phải đặt hòm thư góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền tại trụ sở các cơ quan Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể chính trị xã hội cùng cấp và các cơ quan, tổ chức đảng các cấp. Thư góp ý gửi đến cơ quan Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội hoặc gửi trực tiếp đến cơ quan, tổ chức đảng.

Mặt trận Tổ quốc phường và các đoàn thể chính trị - xã hội phối hợp với các cơ quan, tổ chức liên quan xây dựng kế hoạch góp ý kiến, giám sát, phản biện xã hội; yêu cầu cơ quan, tổ chức được giám sát cung cấp thông tin về các vấn đề có liên quan đến nội dung. Tổ chức đối thoại giữa chủ thể góp ý kiến, giám sát, phản biện xã hội và đối tượng để làm rõ nội dung kiến nghị khi một trong hai bên có yêu cầu. Gửi báo cáo kết quả giám sát bằng văn bản (văn bản phải được đóng dấu và có chữ ký của người có thẩm quyền) đến các cơ quan; kiến nghị và theo dõi việc giải quyết của cơ quan, tổ chức, cá nhân có thẩm quyền.

Định kỳ 6 tháng và hàng năm, Ủy ban Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị -

xã hội báo cáo kết quả góp ý kiến, giám sát, phản biện xã hội với cấp ủy, hội đồng nhân dân, ủy ban nhân dân cùng cấp để các cơ quan, tổ chức được báo cáo cho ý kiến về việc thực hiện các kiến nghị. Phối hợp với các cơ quan, tổ chức liên quan và cơ quan thông tin đại chúng phổ biến các điển hình tiên tiến, góp phần tạo phong trào thi đua học tập các điển hình tiên tiến.

3.3.4. Chú trọng đào tạo, bồi dưỡng nhằm nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam phường Bắc Sơn đáp ứng với yêu cầu của tình hình mới

Thực trạng tổ chức hoạt động tham gia xây dựng chính quyền của Mặt trận Tổ quốc phường hiện nay cho thấy sự thiếu hụt về lực lượng, về phẩm chất, năng lực tổ chức thực hiện nhiệm vụ của đội ngũ cán bộ chuyên trách và kiêm nhiệm. Do đó, phải đặc biệt coi trọng việc bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng cho đội ngũ cán bộ cơ sở, bảo đảm cho họ có phẩm chất và năng lực, tận tâm với công việc; hoạt động chỉ đạo, hướng dẫn tham gia xây dựng Đảng có hiệu quả.

Một là, lựa chọn những cán bộ có phẩm chất, năng lực, phong cách công tác để bố trí vào ủy ban Mặt trận Tổ quốc phường. Việc bố trí cán bộ làm công tác mặt trận cần bám vào đặc điểm của Mặt trận, chọn những người làm công tác xã hội có tín nhiệm trong nhân dân bảo đảm có phẩm chất tốt, có phương pháp tác phong công tác, có năng lực chuyên môn đáp ứng yêu cầu chức trách, nhiệm vụ.

Hai là, quan tâm đào tạo, bồi dưỡng, rèn luyện nâng cao phẩm chất, năng lực của đội ngũ cán bộ Mặt trận Tổ quốc

phường. Hiện nay phương pháp đào tạo, bồi dưỡng chủ yếu là kèm cặp, bồi dưỡng thông qua công việc. Cách thức này vẫn ở dạng truyền nghề, thiếu thống nhất và chưa cơ bản. Vì vậy, cần xây dựng kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng đối với cán bộ chủ chốt Mặt trận Tổ quốc phường. Phần đầu cán bộ chuyên trách giữ chức vụ chủ tịch, phó chủ tịch ủy ban Mặt trận Tổ quốc phường qua đào tạo, bồi dưỡng đạt tiêu chuẩn quy định.. Mỗi cán bộ của Mặt trận Tổ quốc phường thường là một thành viên trong một tổ chức chính trị - xã hội: Tổ chức đảng, Hội Phụ nữ, Hội Cựu chiến binh, tổ chức Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh. Vì vậy, cần phát huy vai trò của các tổ chức đó trong việc giáo dục, rèn luyện, nâng cao phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống, phong cách công tác của cán bộ.

4. KẾT LUẬN

Có thể khẳng định, Mặt trận Tổ Quốc Việt Nam phường Bắc Sơn giữ vai trò quan trọng trong việc tham gia xây dựng chính quyền cấp cơ sở. Tổ chức đã tích cực tham gia xây dựng bộ máy Nhà nước, đẩy mạnh công tác phản biện, giám sát xã hội đồng thời vận động có hiệu quả toàn dân trên địa bàn phường tham gia vào các phong trào quần chúng phát triển kinh tế và xây dựng khối đại đoàn kết dân tộc. Tuy nhiên, hoạt động của tổ chức vẫn còn một số hạn chế như hình thức triển khai hoạt động, hiệu

quả công tác.... Để Mặt trận Tổ Quốc Việt Nam phường Bắc Sơn phát huy tối đa vai trò của mình cần nâng cao hơn nữa nhận thức của cán bộ, đảng viên về vị trí, nhiệm vụ của tổ chức, về việc tiếp thu và giải trình tham gia xây dựng Nhà nước; đẩy mạnh các hoạt động giám sát, phản biện xã hội đồng thời chú trọng đến công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ...Được sự quan tâm chỉ đạo của Đảng bộ và các tổ chức chính quyền, Mặt trận Tổ Quốc phường ngày càng trưởng thành và khẳng định được vị trí của mình.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Trần Thọ Ánh (2012), *Thực hiện chức năng giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam hiện nay*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
2. Huỳnh Đám (2009), Mặt trận Tổ quốc Việt Nam góp phần tăng cường và phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc, *Tạp chí Cộng sản*, số ra tháng 9.
3. Đảng cộng sản Việt Nam (2011), *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội* (bổ sung, phát triển năm 2011).
4. Luật Mặt trận Tổ Quốc Việt Nam (2016), NXB Chính trị quốc gia.
5. Mặt trận Tổ quốc Việt Nam phường Bắc Sơn (2019), *Báo cáo Đại hội Đại biểu Mặt trận Tổ quốc Việt Nam phường Bắc Sơn lần thứ VIII, nhiệm kỳ (2019 – 2024)*.
6. Nguyễn Thị Hiền Oanh (2006), *Vai trò của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đối với việc thực hiện quyền làm chủ của nhân dân ở nước ta hiện nay*, Nxb Lý luận Chính trị, Hà Nội.